

РЕЗЮМЕ НА ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФОНД "УСЛОВИЯ НА ТРУД" ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Фонд "Условия на труд" е юридическо лице към министъра на труда и социалната политика, създаден със Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Фондът финансира дейности и мероприятия за подобряване условията на труд, в съответствие с действащото законодателство в Република България. Чрез фонд „Условия на труд“ Министерството на труда и социалната политика активно подпомага дейностите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Фондът осигурява средства за обучение на работодатели, членове на синдикални организации, представители на работодатели и работещи в комитети и групи по условия на труд и специалисти по безопасност и здраве при работа в предприятията. Съфинансира проекти, насочени към решаване на конкретни проблеми за подобряване условията на труд и финансира проекти за диагностика на професионалните болести. Финансира изготвянето, отпечатването и разпространението на информационни материали, свързани с осигуряването на здравословните и безопасни условия на труд. С финансовата подкрепа на фонд „Условия на труд“ се провеждат национални конференции, семинари и други мероприятия в областта на безопасността и здравето при работа.

Дейността си през годината фонд „Условия на труд“ осъществява по Програма 2018, приета от Националния съвет по условия на труд и утвърдена от Министъра на труда и социалната политика.

В рамките на Програмата, за реализиране на политиката по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, фонд „Условия на труд“ постави като стратегическа цел активно да участва във финансирането на проекти и програми, свързани с осигуряване на безопасността и здравето при работа, подобряване условията на труд в предприятията, повишаване културата на превенция у работниците и служителите, намаляване на професионалните и здравните рискове на работното място.

Бюджетът на фонда за 2018 година е 4 230 000 лева, като средствата се набират и изразходват по бюджета на Министерството на труда и социалната политика чрез трансфер от НОИ, от Фонд “Трудова злополука и професионална болест” на Държавното обществено осигуряване.

Всички решения по дейността на фонда за финансиране на проекти и програми са обсъдени и взети на заседания на Управителния съвет на Фонда. През 2018г. Управителният съвет проведе 13 заседания. На заседанията са разгледани и утвърдени протоколи на експертни комисии, взети са решения за финансиране на проекти, приети са изпълнения на сключени договори, както и решения по актуални въпроси, свързани с безопасността и здравето при работа.

През 2018 година са сключени 45 договора. Експертите от Фонд “Условия на труд” взеха участие при организиране и в дейността на 82 експертни комисии.

През годината са реализирани 46 договора, сключени през 2018 г. и предходни години. Успешно реализирани са общо 28 договора на отделни предприятия – 17 договора от 2017 г. и 11 договора, сключени през отчетната година. През 2018 г. се запазва тенденцията на реализираните договори за финансиране на отделни предприятия спрямо 2017 г.

Реализираните договори са на фирми от територията на цялата страна, като най-голямо е участието на предприятия от областите Пловдив, Стара Загора, Монтана, София и Шумен.

Договорите за финансиране на проекти са сключени с предприятия от различни икономически дейности. В 86% от реализираните 28 договори през годината е предвидено подобряване на факторите на работната среда (микроклимат), в 61% - подобряване на осветеността по работни места, в 32% - минимизиране на риска от директен и индиректен допир с ел. ток и т.н.

В 54% от реализираните договори през годината е извършен ремонт на съществуващи санитарно-хигиенни помещения.

С реализирането на проектите като добра практика в предприятията може да се посочи:

- подобряване на микроклимата чрез внедряване на климатични и вентилационни системи;
- подобряване на работната среда и минимизиране на риска от химични агенти чрез реконструкция и ремонт на локални аспирационни уредби над източника на отделяне на опасни химични вещества;
- повишаване осветеността на работните места чрез подмяна и обновяване на осветителните инсталации;
- намаляване на опасността от поражение от ел. ток и редуциране на предпоставките за възникване на трудови злополуки след ремонт на електрически инсталации;
- намаляване на рисковете, произтичащи от експозиция на шум на работни места с наднормени стойности, чрез изграждане на преградни стени и обособяване в отделни помещения;
- намаляване опасността от падане на едно ниво чрез подобряване на подовите настилки.

Като добра практика е реализирания проект в предприятие за производство на цимент. По проекта са закупени обезопасителни мрежи, с които са предприети допълнителни превантивни мерки за укрепване на налепи и термоизолация по наклонени стени и тавани на използваните съоръжения преди допускане на работещи вътре в тях. Резултатът е минимизиране на риска за работещите в ограничени пространства.

Чрез реализиране на проектите е увеличена мотивацията на работещите и реално са подобрени условията на труд на 1 697 работници и служители.

В част от предприятията относителния дял на работещите, обхванати по реализираните проекти, е от 80% до 100% от наличния персонал.

Средствата, изплатени по реализираните за годината договори, в които фондът участва с до 30% от вложените средства, са на обща стойност 1 211 551,09 лв.

От одобрените проекти през 2018 година - 18 броя преминават за изпълнение през 2019 г., както и 1 договор, сключен през 2017 г. ще бъде реализиран през 2019 г. Задължението по тези договори от страна на Фонд „Условия на труд” възлиза на 1 036 223,06 лева.

Основна част от дейността на Фонда е осъществяването на превенция по безопасните и здравословни условия на труд.

С решения на Управителния съвет на Фонд „Условия на труд” и на Националния съвет по условия на труд през годината са финансирани проекти и програми на социалните партньори, свързани с обучение по безопасност и здраве при работа. Сключени са 7 договора с национално представителните организации на работниците и служителите, и на работодателите.

По сключените договори са преведени средства в размер на 980 000,00 лева. Чрез средствата по тези договори са обучени членове на структурите на социалните партньори, браншови организации, работодатели, членове на комитети и групи по условия на труд.

Основните теми на обучителните програми по безопасност и здраве при работа са свързани с промяна на нормативната уредба в областта на здравословните и безопасни условия на труд през текущата година, практически насоки при провеждане на инструктажите на работещите; фирмена организация по здраве и безопасност – разпределение на задълженията между участниците в трудовия процес; оценка на професионалния риск и мерки за предотвратяване, намаляване и контрол на риска; психосоциалния риск на работното място; роля на комитетите и групите по условия на труд в предприятията; анализ на причините на възникналите трудовите злополуки и професионалните болести и други.

Със средства на Фонд „Условия на труд“ през годината са обучени 7 266 работещи в областта на безопасността и здравето при работа.

Проведени са две обучения общо на 99 длъжностни лица от териториалните поделения на НОИ. Сформирани са две целеви групи, които имат пряко участие при администриране на трудови злополуки, професионални болести и експертиза на работоспособността, както и контрола по спазването на осигурителното законодателство в тази част. Обученията са на тема: „Партньорство и сътрудничество с националните институции при разследване на трудови злополуки и проучване на професионални болести. Използване на специализираните информационни системи и вътрешни комуникационни канали на НОИ за регистриране на информацията за трудови злополуки и професионални болести“ и „Организация, изпълнение и проблеми при осъществяване на контролната дейност по експертиза на работоспособността/вида и степента на увреждане, по причина трудова злополука и професионална болест“.

Проведено е специализирано обучение на тема: „Подобряване качеството на работното място - безопасност и здраве при работа с опасни вещества в сектор "Земеделие" – ангажираност на институциите и социалните партньори за повече знания и опит“. Целевата група е от 35 представители на работниците и служителите от второстепенни разпоредители с бюджет в системата на МЗХГ. Те са членове на комитети и групи по условия на труд и синдикални организации. Основната цел на обучението е повишаване на компетентността на целевата група в областта на здраве и безопасност при работа, свързана с експозиция при работа с опасни вещества.

За повишаване компетентността на специалистите в областта на здравето и безопасността при работа, свързана с експозиция на електромагнитни полета и оптични лъчения е проведено обучение на 86 служители от МЗ. Темите за обучението са свързани освен с нормативната уредба и с широкото приложение на електромагнитните полета в различните дейности на човека и въведените мерки за защита на работещите от широк спектър на нейонизиращите електромагнитни лъчения, със сложността на факторите по отношение измерването, оценката на експозицията и риска от въздействието им, както и сериозните последици за здравето, които могат да се установят при неспазване на изискванията за безопасно приложение на източниците и технологиите.

За популяризиране на резултатите от проведеното национално изследване на тема: „Прецизиране на действията на ИА ГИТ за по-целенасочено инспектиране на труда е проведен тридневен семинар. На семинара са запознати служителите от Министерство на труда и социалната политика, ИА „Главна инспекция по труда“ и Фонд „Условия на труд“ с резултатите от проведеното национално изследване и възможностите за повишаване на качеството на изготвената оценка на риска на работните места.

През 2018 година приключи изпълнението на договор с ИА „ГИТ“ за Обучение за придобиване на ОКС „Магистър“ на служители от ИА „Главна инспекция по труда“ – професионални направления: „Здравословни и безопасни условия на труд“ в Университет за

национално и световно стопанство – гр. София и „Инженерна безопасност“ в МГУ „Свети Иван Рилски“ – гр. София. По договора магистърска степен е придобита от 18 служители от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

След реализиране на обученията като резултат е постигнато повишаване на административния капацитет на служителите от НОИ, МЗ и МЗХГ и ИА ГИТ.

Превантивните дейности по безопасност и здраве при работа Фонда осъществява освен чрез предоставяне на средства за обучение и чрез разпространяване на информационни материали - книги, ръководства, наръчници, дипляни, брошури, свързани с безопасността и здравето при работа.

През 2018 година е финансиран договор за закупуване на 999 броя от Сборник „Правото на Европейския съюз по осигуряване на безопасност и здраве при работа. Отговорности, права и задължения на работодателите, работниците и служителите по спазване на нормативната уредба“. Изразходваните средства по договора са в размер на 35 964 лева. Закупените книги са разпространени безвъзмездно сред структурите на синдикалните и работодателски организации, държавни институции (МТСП, МЗ, НОИ и ИА ГИТ). С разпространението на сборника са улеснени работодателите, специалистите по безопасност и здраве при работа и представителите на работниците и служителите за съблюдаване на изискванията по прилагане на правото на ЕС и на страната, в областта на труда и трудовите отношения.

Между фонд „Условия на труд“ и Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" е сключен договор за финансиране на Национално изследване на тема: „Прецизиране на действията на ИА „ГИТ“ за по-целенасочено инспектиране по труда“. Основната цел на реализираното Национално изследване е да се установят предизвикателствата пред Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и да се разработят оптимални възможности и подходи за прецизиране на дейността на ИА „ГИТ“.

Със средства от фонд Условия на труд е разпространен Информационен материал книга – Сборник с доклади от Националната конференция 2018 „Здравословни работни места управляват опасните вещества“.

Финансиран е договор за разработване на Национален профил по безопасност и здраве при работа, който да осигури актуална информация, свързана със законодателната рамка в областта на безопасността и здравето при работа и система по безопасност и здраве при работа.

В изпълнение на Наредба № 8 от 26.11.2007 г. за условията и реда за финансиране на диагностиката на професионалните болести и съгласно процедурата за финансиране на диагностиката на професионалните болести от Фонд „Условия на труд“ през годината са сключени 3 договора с УМБАЛ “Св.Иван Рилски” ЕАД – гр. София, с УМБАЛ “Св.Георги” ЕАД – гр. Пловдив и УМБАЛ "д-р Георги Странски" ЕАД, гр. Плевен. След разглеждане на постъпилите предложения на болниците от експертна комисия и представен от нея Доклад, Управителният съвет на Фонда утвърди финансиране по трите договора, общо в размер на 731 316,60 лева.

В болничните отделения са извършени медицински прегледи и диагностика на хоспитализирани общо 711 пациенти. Извършена е диагностика на силикоза, хроничен бронхит, отравяне от метали и от органични разтворители, диагностика на професионален слухов неврит, професионално увреждане на автономната нервна система, на професионални болести на мускулно-скелетната система.

Извършени са групови медицински прегледи за ранно откриване на професионалните болести на 1155 работещи в специфични условия на труд от 7 предприятия в страната. Тези работещи са изложени на неблагоприятно въздействие на факторите на работната среда - прах, шум, химични агенти над граничните или близки до тях стойности. Прегледите са

извършени в предприятия от икономически дейности - производство на метали, машиностроене, облекло и други.

По изпълнение на сключените договори за извършване на диагностични дейности са изплатени на болниците средства в размер на 590 340,90 лева.

При бюджет 4 230 000 лв. за Фонд “Условия на труд”, през 2018 година за финансиране на всички дейности за реализиране на целите на Програма 2018 са изразходвани общо 3 196 436,38 лв.

От гореизложеното можем да направим следните изводи и предложения:

1. Чрез реализиране на проектите е увеличена мотивацията на работещите и реално са подобрени условията на труд на 1 697 работници и служители в 28 предприятия. С предприетите технически мерки са подобрени факторите на работната среда – микроклимат, прах, химични агенти, осветеност и т.н.
2. Проведени са обучения на 7 266 членове от структурите на социалните партньори, браншови организации, работодатели, членове на комитети и групи по условия на труд, с което е повишена компетентността на служителите по безопасност и здраве при работа.
3. С реализиране на обученията на 238 служители от НОИ, МЗ и МЗХГ и ИА ГИТ се постигна повишаване на административния капацитет на тези институции.
4. С финансирането и разпространението на информационни материали в областта на труда и трудовите отношения са подпомогнати работодатели, специалисти по безопасност и здраве при работа и представители на работниците и служителите при прилагане на трудовото законодателство.
5. В болничните отделения на три УМБАЛ са извършени медицински прегледи и диагностика на хоспитализирани общо 711 пациенти.

Отчитайки постигнатите резултати, както и посочените недостатъчно ефективно финансирани дейности, Фонд “Условия на труд” през 2019 година ще продължи да насочва дейността си към осигуряване на безопасност и здраве при работа, отчитайки промените на работното място и възникването на нови професионални рискове. Влизането в сила на актуализираните наредби повиши ефективността на дейността на ФУТ.